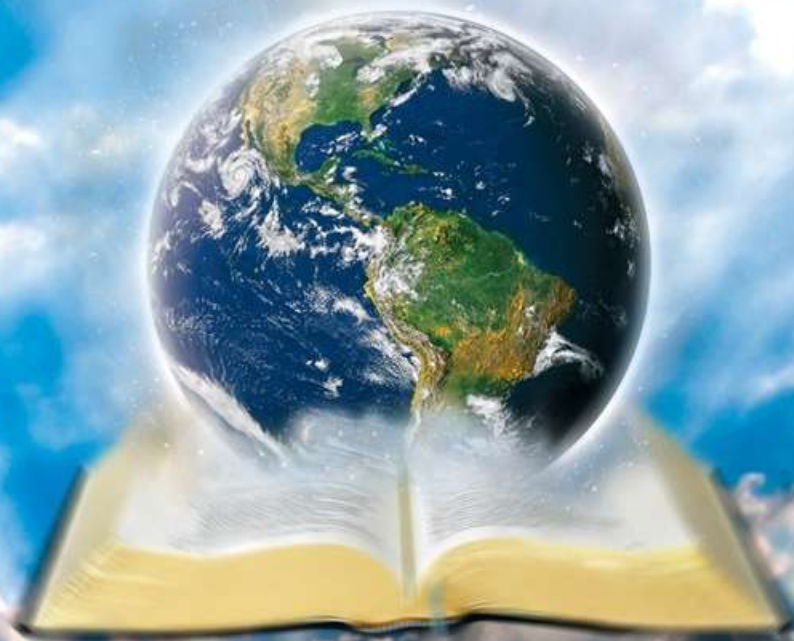

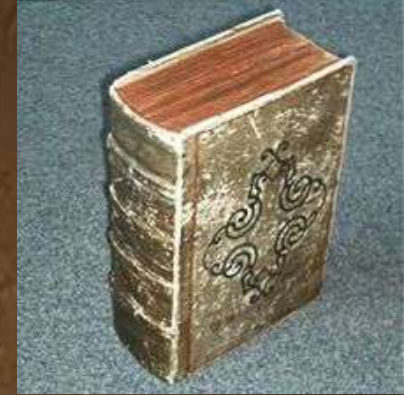
SVĚTEM BIBLE

HLEDÁNÍ PRAVDY V DĚJINÁCH II.

Historické paralely

Smysl a koncept studia morální filosofie dějin

- O. Úžas, objev, otázka nad tím, co JEST
- 1. Co je pravda? Co můžeme vědět?
- 2. Čemu můžeme věřit, v co doufat?
- 3. Jak žít?

ANEBO:

„Jak dobře přežít a zpříjemnit si život ...“?

Smysl filozof. archeologie

- Seznámit se s minulými pokusy o pravdu
- Vyhodnotit minulé rozhodnutí
- Lépe porozumět světu - lidem?
- Srovnat s paralelou současnosti
- Podnět k myšlenkové orientaci

= Poučili jsme se z chyb Východu? SZ

Západu? NZ

Dějiny Východu

- Tóra – Starý zákon (smlouva)
 - Možnosti Izraele navzdory prostředí
 - Pokušení pohanství Mezopotámie
 - Selhání Izraele
- Odmítání prorockých výzev – **6.st. př. Kr.**

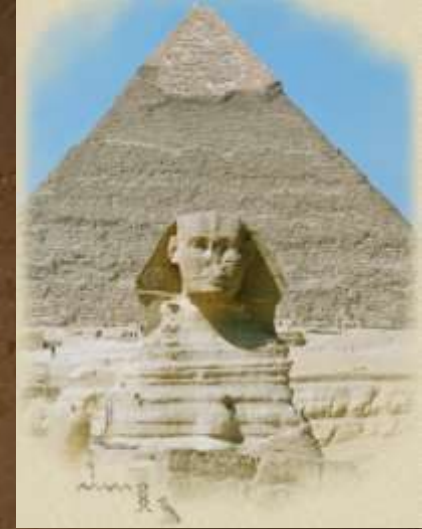
= Alternativní systémy Východu

Myšlení Egypta

- Víra v posmrtný život (okultism)
- Účelová etika
- Otroctví
- Moc a bohatství

= **Pomáhal i zotročoval**
(Exodus)

Myšlení Indie

- Hledání božstva,
harmonie
nesmrtelnosti
smyslu
- Budhismus,
- Hinduismus
- Jóga

= Spirituální, otevřené, tolerantní

Myšlení Číny

- Praktické hodnoty života
 - Etika, soulad, s veškerenstvem
 - Taoismus - cesta, rozum, léčba
 - Konfucionismus - morálka
 - Lao-c - ctnosti, pokora
 -
- = inspirace Evropě – humanismu
vliv po rozpadu řeckého myšlení...
- = východní myšlení nekončí skepsí!!!

Řecké myšlení I.

- Hledání pravdy, smyslu světa, bohů
Milét - bóstvo bez počátku a konce
Pythagoras - Cosmos, řád, harmonie
- bytí, jeden bůh nejvyšší, nejlepší...
Herakleitos - podstata v proměnlivosti, logos!
- Sofisté - popření objektivit,
- od normy přírody k normě člověka
- překonání mnohosti rétorikou

Řecké myšlení II.

- Sokrates - překonání sofistiky otázkami
 - hovory s prostým lidem
 - odkrývání nevědění rozhovorem
 - s jednotlivcem s láskou, role osobnosti
 - žádný spis
 - pravda víc než život
(srovnání s Kristem)

Řecké myšlení II.

- Plato - překonání sofistiky ideálem
 - od smyslového k duchovnímu (erós)
 - idea nad člověkem, systémem, metodou
 - věčnou ideu nelze myšlenkově uchopit
 - možnost na pravdu pouze nazírat - jev
 - ideje jsou však reálné platné!
 - přesto dualista (propast) , uzavře někdo ?
 - = překonání podílem duše na ctnostech
 - = příklad „polis“
 - = Základy filozofie, demokracie

Řecké myšlení II.

Aristoteles (za Alexandra, ale obj. ve středověku)

- žák Platonovy akademie, vlastní fil. škola, knihovna
 - po smrti Alexandra přítele – exil !
- Logika - pojem, kateg, úsudek, důkaz, kritika, soud
- Příroda - fyzika (8 knih), přirozený řád
- Metafyzika - jednotl.- obecné, látka, forma, jsoucno, th.
- Antropologie - etika, politika

= Základy vědy

= *Přirozený řád, obvyklé právo, nenásilný pohled*

= *Zmražení středověku – udržení stavu*

Vertikála není s horizontálou neslučitelná...

Řecké a římské myšlení

- **Helenismus** - rozpad přemýšlivého Řecka, nástup pragmatického Říma
 - **Stoicismus** - řád, osud, pasivní ctnost
 - **Epikurejství** - vyhýbání se strasti, soukr. blaženost
 - **Eklekticismus** - subjektivní výběr a mix
- = Konec hledání pravdy - morálky, etiky
= ***Zájem o útěchu, pocit, prožitek, zkušenost !***

Východisko ze západní únavy hledání?

Řecké myšlení III.

Dogmatismus

- netrpělivost hledání
- zkratky ve větách a slovech
- zúžení do pouček,
- vyloučení jinakosti
- konec hledání
- zajetí v subjektivní sebejistotě
- rozpor: idea a jev

= *Skepse* k poznávání i svobodné morálky!

Východisko ze západní skepse a pohodlné jistoty?

Myšlení po Platonovi

- Pravda je zjevena
 - poznatelná, srozumitelná
 - nenáhodná, spolehlivá, orientující
 - nadčasová, naddějinná - platná!
- Idea ideálu – také duchovního a mravního
- Stvoření dáno - *nelze odvolat*
- JEST x MÁ BÝT (Boží království)
- Hledání překonání propasti - vyhlížení shůry...

Duchovní ROZCESTÍ

- Objekt x Subjekt, vlastní měřítko?
- Vertikála x Horizontála ?
- Absolutní řád x Situační etika , většina?
- Zjevení pravdy x Pocit, osobní zkušenost?
- Sebepřekročení x Sebeuspokojení ?
- Napětí x Útěcha ?

= Evropa SZ, NZ a křesťanství x Evropa Říma?

Římské myšlení

- Opuštění hledání abs. pravdy, nepoznatelná, náhodná...
- Bohové každodennosti, situační etika
- Sociální uplácení, nesmyslný blahobyť, nuda
- Sebeuspokojení, zábava , rozkoš z utrpení druhých
- Populismus místo demokracie (kupování hlasů)
- Výbojná politika bez hlubšího smyslu (*Šp, GB, N, US...*)
- Zničení Jeruzaléma, chrámu, lidu
- De rerum natura (Lucretius) – atom. materialism

= Pád Říma (paralela úpadku západní civilizace)

NZ a římský stoik

- Logos spermatikos - fakt i povolání být Římanem
(*Marcus Aurelius*)
 - Morální nutnost platná i dobrá (viz Jan 1 - světlo)
 - Spojení: raciono a psyché, rozum a řád
 - Základ humanity, práva a občanství (x otrok)
 - Říman x barbar (přirozený x pudový, kmenový)
(*Seneca, Cicero*)
- = Dopad až do rakousko-uherské monarchie
(jen vyšší vrstvy - šlechta)

Vstup křesťanství

- Opět návrat hledání pravdy a smyslu
- Vědomí absolutního zjevení - kosmické
- Kristus: nová - platná realita
- Bůh nad světem i ve světě
- Pravda poznatelná, spolehlivá a závazná
- Každodenní povolání - víra v budoucnost
- smysl práce a úsilí
(Ap. v Aténách)

Středověk

- Rozpad říše, civilizace – *selhal Bůh či lidé?*
 - Církev přežila, základ monopolní organizace
 - Soudržnost v Bohu (*ne v území, věcech, zkušenosti...*)
 - Morální povinnost a odpovědnost *ZDE a TEĎ*
 - Kompromisy vzpoury a úkolu reformy - *jen útěcha!*
 - = Naděje (milost nad hříchem) + úkol (půjčka, dar)
 - = Eschatologické napětí – tu, tam - už, ještě ne
 - = Schopnost volby?!
- Rozpolcenost středověku... (prorok x kněz, král)**

Aurelius Augustinus

- 4. st. rozvratné, nevzdělanost
- Pokřtěn až v dospělosti x Křesťan od dětství
- Pravda = Bůh, srozumitelnost světa, východisko, ne cíl
- Cesta milosti x přirozenosti (vědy)
- Zlo jako deformace dobra x Zlo jako samostatné
Svobodná vůle, rozhodování x hřích, ne vlastní vinou
Milost předpokladem! X přirozeností...
- Učení není absolutní, jen orientace
- Jest x má být ve všem každý vždy a všude

-

Thomas Aquinas

- Svět stabilní, bez pochyb, monopol, vedoucí úloha C .
- Pravda – Písmo, jak vykládá církev
- Svět srozumitelný i přirozeně, vědou, bez Boha
- Objev Aristotela – svět přirozený, souhrnný bez rozporu
- Prostor pro vědu x + přesahující nadpřirozeno, th.
- Smiřuje křesťanství se světem – účelem, prodloužením
Přínos civilizací UNI
- Suma theologia
- Podpora věcí veřejných – monarchie podřízena C., řád

Augustin x Akvinský

- Rozvrat x stabilita (800 let)
- Nadpřirozeně, radikálně x Přirozeně, rozum, útěšně
- Vertikální vzpoura bez samozřejmostí x bez pochyb
- Církev hledající a bojující x Církev vítězná
- Boží existenciální zjevení x potvrzení učení
- Novoplatonismus x Aristoteles

= Vertikála není se světem ani totožná
ani neslučitelná

= Napětí a vnitřní dynamika křesťanství !

